herpy

FROSKER

White-lined Leaf Frog

Phyllomedusa vaillantii

Phyllomedusa vaillantii er en nattaktiv løvfrosk fra Amazonas, 5-8 cm lang, med grønn rygg, rødbrune flanker og røde, lavendelfargede eller oransje farger på innsiden av lårene. Den går sakte på tvers av greiner i stedet for å hoppe og legger eggene sine i et foldet bladrede over vann.

Familie: Phyllomedusidae **Mild hudgift**

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**5-8 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**8-10 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Regnskog og våtmark**
Hudgift	**Mild** Vask hendene etter kontakt, og hold fingrene unna øyne og munn
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**45 × 45 × 90 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vann	**Vannskål** dybde 2-5 cm
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene, parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetroll i vann**
Egglegging	**På blader over vann**
Kjønnsmoden	**12-18 mnd.**
Egg per legging	**200-800**
Klekking	**5-14 dager** ved 24 °C
Larvetid	**40-90 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Ferdigfôr**
Yngelpleie	**Ingen**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Phyllomedusa vaillantii er en middels stor, slank trefrosk med glatt, grønn rygg og lysegrønn til hvitaktig underside. Flankene er rødbrune, og huden har små hvite eller oransje flekker. Lårenes innside kan være rød, lavendelfarget eller oransje, og buken er lys oransje. Pupillen er loddrett ellipseformet, som hos de andre artene i slekten, og øynene er store.

Hannene er 5-6 cm fra snute til kloakk og hunnene 7-8 cm. Hunnen er altså både større og kraftigere bygd, og kjønnene har tydelig forskjellig snuteform. Hannen har løs hud på strupen, der klangblæren sitter.

Som andre arter i slekten går *P. vaillantii* sakte og målrettet gjennom vegetasjonen med motstilte tær, i stedet for å hoppe. Dagen tilbringer frosken sittende sammenkrøpet på et blad, og først etter mørkets frembrudd begynner den å bevege seg og ete. Hudens kjertler danner et sekret med biologisk aktive peptider, som hos *P. vaillantii* er påvist å virke mot bakterier og å drepe mygg og larvene deres. Giften dannes av frosken selv og kommer ikke fra føden. Hvor mye sekretet plager mennesker ved vanlig kontakt, er ikke dokumentert, og hudgiften er derfor satt til mild som en forsiktighetsregel: vask hendene før og etter kontakt, ikke ta på øyne og munn, og håndter frosken bare når det er nødvendig.

Arten ble beskrevet i 1882 av George Albert Boulenger. Det finnes bare få dokumenterte erfaringer med arten i fangenskap, og mange av stelletallene er derfor lånt fra nærstående arter i slekten. Levetiden er trolig 8-10 år.

Utbredelse og leveområde

Phyllomedusa vaillantii lever i det nordlige Sør-Amerika, i store deler av Amazonas-området. Den er funnet i Bolivia, Brasil, Colombia, Ecuador, Guyana, Peru, Surinam og Venezuela. I Brasil er den bl.a. kjent fra Amapá og fra skogene rundt Manaus.

Utbredelsen er stor, og arten regnes ikke som truet på verdensbasis. Den lokale trusselen er tap av leveområde når regnskog ryddes.

> **Naturlig utbredelse:** Bolivia, Brasil, Colombia, Ecuador, Guyana, Peru, Surinam og Venezuela.

LEVEOMRÅDE

Arten lever i fuktig, tropisk lavlandsskog, ved sumpområder, elver og ferskvannsmyrer. Frosken sitter i vegetasjonen over vann: i busker og lave trær ved dammer og bekker, der den sover skjult på bladene om dagen. Hannene kaller fra greiner nær vannet om natten.

Året er preget av en regntid og en mindre våt periode. Formeringen følger de våteste månedene. Temperatur og luftfuktighet i leveområdet er ikke dokumentert for arten.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Stell

TERRARIET

Et høyt, godt ventilert terrarium passer best, fordi frosken er et trelevende dyr. To voksne dyr trenger minst 45 × 45 × 90 cm (lengde × bredde × høyde), og en liten gruppe trenger mer gulvareal. Høyden er viktigere enn gulvflaten: frosken klatrer og sover på bladene, så det må være mange greiner, både på tvers og loddrett, og store, stabile blader som kan bære vekten, f.eks. philodendron, pothos eller calathea.

Bunnsubstratet kan være fuktig sphagnum eller papirservietter hvis du vil ha det lett å holde rent. Et avløp i bunnen gjør det enkelt å fjerne overskudd av sprayvann. Et enkelt, ryddig innredet terrarium med noen få potteplanter er lettere å holde friskt enn en tett bunnbeplantning, fordi sykdomsfremkallende ormer og bakterier ikke samler seg i jorden. Terrariet skal ha god ventilasjon i lokket, slik at luften ikke står stille.

Vær oppmerksom på at nyankomne frosker lett gnir snuten mot rutene. Gi dem skjul og unngå for små kasser. For unger kan en mindre plastboks med papirservietter brukes til de har vokst til.

TEMPERATUR

Dagtemperaturen holdes på 24-28 °C. Om natten må den gjerne falle 3-6 grader, til 20-24 °C, som i naturen. Det er ikke behov for en hotspot-lampe hvis rommet er varmt nok. En lampe med lav effekt kan gi litt ekstra varme hvis det er nødvendig, men den tørker også ut luften.

Varme over ca. 30 °C over lengre tid bør unngås. Blir det for varmt, senk temperaturen og spray oftere.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten skal ligge mellom 60 og 80 % med naturlige svingninger gjennom dagen. Sprøyt terrariet en eller to ganger daglig, helst om kvelden, slik at det kan tørke litt opp i løpet av dagen. Luftfuktigheten kan i et kort øyeblikk stige til nesten 100 % rett etter sprøyting, men den skal falle igjen.

Stillestående, våt luft gir sopp og bakterier, så ventilasjonen må ikke stenges helt. Slektens arter kan klare perioder med lavere fuktighet, fordi hudens sekret reduserer vanntapet, men de bør ikke holdes tørre lenge. Bruk regnvann, osmosevann eller avklort vann til sprøyting. Et regnanlegg eller en tåkemaskin på timer kan lette arbeidet.

VANN OG VANNKVALITET

Frosken sitter gjerne i en vannskål om natten, og skålen må derfor være stor nok til at dyret kan sitte i vannet, og lav nok til at det aldri risikerer å drukne: 2-5 cm dyp med en stein eller en gren som utgang. Skålen skiftes hver dag, fordi frosken ofte legger igjen ekskrementer i den.

Bruk vann uten klor og kloramin, enten regnvann, osmosevann tilsatt mineraler eller springvann behandlet med et vannbehandlingsmiddel. Amfibier tar opp vann og stoffer gjennom huden, så rengjøringsmidler, såpe og kjemikalier må holdes helt unna skålen og innredningen. Skyll skålen grundig med varmt vann ved skifte.

LYS OG UVB

Gi 10-12 timer lys om dagen på en timer, og slå av lyset om natten. Belysning til plantene er nok, og frosken sover under bladene om dagen, så det må alltid være skygge. UVB er ikke nødvendig, men et laveffekts UVB-rør, f.eks. Ferguson-sone 1, over en delvis åpen del av lokket kan brukes som tillegg over soveplassene. La aldri dyret komme nær lampen, og sørg for at det er skygge og skjul.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Frosken spiser levende insekter som fanges om natten: sirisser, fluer, kakerlakker og voksmøll. Voksne dyr får 2-8 fôrdyr per frosk, ca. annenhver til hver femte dag. Fôrdyrene må være mindre enn avstanden mellom froskens øyne. Fôr om kvelden, og fjern uspiste fôrdyr om morgenen, slik at de ikke gnager på frosken mens den sover.

Dryss fôrdyrene med kalk med D3 ved annenhver fôring og med et fosforfritt multivitaminpulver med jevne mellomrom. Nyforvandlede unger tar bananfluer første gang, og etter en uke eller to små sirisser. Fôr ungene hver kveld, men gi ikke for mange fôrdyr om gangen, for det kan stresse dem og gi endetarmsframfall.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er rolig og nattaktiv, og den sover hele dagen på et blad med bena trukket inn. Om natten blir den aktiv hvis den ikke forstyrres. Hannene kaller om natten, særlig etter sprøyting.

Dyrene kan holdes enkeltvis, som par eller i en liten gruppe på to til åtte i et passe stort terrarium. Huden er tynn og følsom, så håndtering bør begrenses til rengjøring og helsesjekk. Hendene må være rene og fuktige, eller du kan bruke pudderfrie engangshansker. Flytt dyrene bare når det er nødvendig.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hunnen er større og kraftigere enn hannen: hunner er 7-8 cm og hanner 5-6 cm, og snuteformen skiller kjønnene. Hannen har løs hud på strupen og kvekker, mens hunnen er stille. Froskene blir trolig kjønnsmodne etter 12-18 måneder hvis de fôres godt.

En gruppe med flere hanner enn hunner, f.eks. seks hanner og tre eller fire hunner, gir de beste resultatene. Hunnene må være i god hold for å kunne utvikle egg, og dyrene må være friske og ha vært i fangenskap en tid.

PARRING

Paringen følger regntiden. I fangenskap settes paringen i gang med en periode med litt lavere fuktighet i fire-fem uker, etterfulgt av en tydelig, brå regnperiode. Spray kraftig flere ganger om dagen, begrens ventilasjonen litt og fôr hver kveld med variert føde, til hunnene er runde og hannene kvekker hver natt.

Flytt så dyrene til et regnkammer: et høyt terrarium med 5-8 cm vann i bunnen, en pumpe og en slange med små hull som får det til å regne fra toppen. Vannet holdes på 21-27 °C. Planter med store blader, f.eks. philodendron, skal henge over vannet, slik at det er steder å legge egg. Blir det ingen paring etter en til to uker, flyttes dyrene tilbake til det vanlige terrariet, og forsøket gjentas etter noen ukers fôring.

EGG OG RUMPETROLL

Hunnen legger eggene på et blad over vann. Hun folder bladet og klistrer det sammen med en gelé, slik at eggene ligger beskyttet mot uttørking og rovdyr, og eggene dekkes av gelé og tomme gelefylte kapsler. Antall egg per legging er ikke dokumentert for arten. Tallet i boksen, 200-800 egg, gjelder den større *Phyllomedusa sauvagii*, og mindre arter i familien legger ca. 40-100 egg, så leggene er trolig mindre.

Eggene klekkes etter 5-14 dager, og rumpetrollene faller ned i vannet. Det er ingen yngelpleie. Rumpetrollene stelles i et akvarium; opptil 30 rumpetroll kan holdes i ca. 40 liter hvis vannet holdes rent. Bruk et svampfilter eller en liten pumpe, slik at vannet beveger seg, og bytt 25-50 % av vannet hver uke. Vannet holdes på ca. 24-27 °C.

Rumpetrollene fôres med fint pulverfôr de første ukene, deretter med vanlig tropisk fiskefôr i flak i den mengden de eter på et par timer hver dag. Egg som faller i vannet, utvikler seg som regel normalt.

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

METAMORFOSE

Eggklumpen kan flyttes sammen med bladet til en plastboks med litt vann i bunnen, slik at eggene henger like over vannet. Hold dem ved ca. 24 °C under normal belysning. Klekkingen tar 5-14 dager, avhengig av temperaturen. Rumpetrollene begynner metamorfosen etter ca. 40-90 dager.

Når forbena er kommet, skal ungene flyttes til en liten beholder med ca. 1 cm vann og et blad eller en gren, slik at de kan komme opp av vannet og ikke drukner. Når halen er helt oppsuget, flyttes ungene til et lite terrarium med fuktig papir eller sphagnum, en liten vannskål og planter.

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungene holdes i et lite terrarium, for eksempel 20-40 liter til en liten gruppe, med fuktige papirservietter eller sphagnum i bunnen, en lav vannskål og et par planter å sitte på. Hold dem ved samme temperatur som de voksne, 24-28 °C om dagen, og sprøyt daglig.

Første måltid er 2-3 bananfluer per frosk, og etter en uke eller to små sirisser. Fôr hver kveld eller annenhver kveld, og tilsett alltid kalk og vitaminer. Ungene vokser raskt og kan nå voksenstørrelse på under et år hvis de fôres daglig. Sorter etter størrelse, slik at de små ikke blir oversett ved fôret.

Helse og vanlige feil

De typiske problemene hos artene i slekten er:

- Lungeorm og andre innvollsorm: dyr som går ned i vekt til tross for god appetitt, kan ha orm. Få dem testet og behandlet hos en veterinær med kunnskap om amfibier. Enkelte midler er dødelige for visse arter, så behandle aldri på egen hånd.
- Skader på snuten av å gni mot rutene: forebygges med et stort nok terrarium og skjul, og kan behandles med antibiotisk salve.
- Framfall av endetarmen hos unger hvis de får for store eller for mange fôrdyr om gangen.
- Sopp og bakterier ved stillestående, fuktig luft eller skittent vann: sørg for god ventilasjon og rent vann.

Gå til en veterinær med kunnskap om amfibier hvis dyret slutter å ete, ser sløvt ut, har rødmende hud eller sitter med åpen munn.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.